

Blokada bugarske obale.

Austro-ugarski ratni izvještaj.

Beč, 17. oktobra. (D. u.) Službeno se javlja:

Rusko bojište.

Na potoku Korminu bile su jake ruske navale. Inače na sjeveroistoku ništa nova.

Talijansko bojište.

Nakon jake topničke pripreve započeli su Talijanci jučer rano protiv sjeverozapadnog odsjeka doberdobske visoravni više pjesadijskih navala, koje su se sve na nasim zaprekama razbile. Neprijatelj je pretrpio velike gubitke te se povukao u svoje prijašnje pozicije. U popodnevним satovima ponovljena navala bila je već od naše topničke paljbe obustavljena. Navetjer i tijekom noći kusalja se neprijateljska infanterija još dalje nastroje, koji su se izjalovili kao svi prijašnji. Navajajući se čete cijene na tri do četiri infanterijske regimente. Dalje sjeverno u gorickoj i tolimskoj mornoj utvrdi stajale su naše pozicije cijeli dan pod neprijateljskom topničkom paljbom. Protivnik je pucao protiv dijelova tolimske mornarice utvrde bombe plina. U Koruškoj i u Tirolu mjestimice žestoka topnička paljba. Inače nikakvih događaja.

Srpsko bojište.

Austro-ugarski i njemački bataljuni jurili su jučer u opsežnoj navali sjeverno i zapadno počinje Avale. S obje strane česte Beograd-Prozice prodirajuće austro-ugarske čete otele su neprijatelj visine Veliki Kamen i Pasuljiste. Jugozapadno Smederova i jugoistočno Prozevara bio je protivnik od Njemacka ponovno odbačen. Bugari su prešli nje Zajčeta Timok i zauzeli na juris istočno Knjaževa stršćen visinu Glogovicu, gdje su zarobili 200 momaka i zaplijenjeni 8 topova. Njihova navala posruda napreduje.

Zamjenik poglavice generalnog stožera, pl. Höfer, podmaršal.

Njemački ratni izvještaj.

Berlin, 17. oktobra. (D. u.) Iz velikog se glavnog stana službeno javlja:

Zapadno bojište:

Neprijateljske su navale rucnim granatama kod Vermellesa i Roineucem ostale bez uspjeha. Zapadni obronak Hartmannsweilerkopfa napusten je opet od nas po čuarta, a da nas nije neprijatelj prijecio, nakon što smo temeljito razorili neprijateljeve šančeve.

Istočno bojište.

Istočno Mitave bacile su se naše čete neprijatelja iz njegovih pozicija. Sjeverno sjeveroistočno Grossekausa potisnuli smo Ruse preko Miese. Zarobili smo preko 1000 momaka. Pred Dvinskom suzbili smo žestoke neprijateljske navale i zarobili 450 Rusa. Isto tako smo odbili svuda ruske nastroje južno Smorgona. Vojna skupina Linsingena bacila je Ruse kod Mulica preko Styra.

Balkansko bojište.

S obje strane željeznice, koja vodi iz Beograda u Palanku, osvojen je Petrovrad i vladajuće brdo Avaja kao i Veliki kamen i visine južno Ripoteka. Brdovito i dalje područje južno Beograda u našoj ruci.

Vojka je Galwitzeva izbacila neprijatelja iz Podunavija iza Rajle i iza visina od Sapine i Macka.

Bugarska vojska generala Bojadjeva izgradila si je prelaz preko donjeg Timoka i izgradila brdo Glogovicu istočno Knjaževa. Kod toga je otele neprijatelju 200 oružanika i 8 topova. I u smjeri prema Tovu prodrli su Bugari dalje.

Vojna je skupina Mackensena zaplijenila do sada 68 srpskih topova.

Vrhovna Vojna Uprava.

Turski ratni izvještaj.

Carigrad, 16. oktobra. (D. u. Zakašnilo). Glavni stan javlja: Kod Seddihbara prouzročilo je bucanje mina požar u neprijateljskim opkopa. Naše je topništvo usutaklo neprijateljsko, koji je homšivodiralo naše lijevo krilo. U neprijateljskom logoru kod Tekeburnija buknuo je požar, koji je potrajao jedan sat.

Ententa.

Slador u Rusiji.

Stockholm, 17. oktobra. Na petrogradskim kolodvorima leži 11.200 q sladora, za koje se ne zna kome pripadaju. Ovaj se je slador rekiziralo. Da se pučanstvu osigura potrebna količina sladora zabranilo se izvoz istog.

Početak rata.

Manchester, 17. oktobra. Manchester Guardian piše: U slatovitom smislu, engleski je rat jedva sada započeo. Dosada smo pridonijeli ogromne žrtve za Europu, Francusku, Belgiju i Rusiju. Gim je Bugarska stupila na stranu centralnih vlasti, te tako pružila mogućnost, da se Berlin sveže direktno sa Bagdadom, naš je općeniti položaj silno ugrožen. Sada se jedva borimo za prvi put ne za apstraktan govor pravednosti ili za fatu morganu da se uzdrži revolutije izmedju velovlasti, nego za najdrvenije engleske interese. „Globe“ piše: ako Njemacka potjeđi na Balkanu, onda je konačna pobjeda nemoguća.

Nove ruske banknote.

Kopenhagen, 17. oktobra. „Berlingske Tidende“ javljaju iz Petrograda, da će se u Rusiji izdati 500 mjesto 200 milijuna papirnatoz novca i to po 1—20 kopejka.

Talijanske mjere.

Pariz, 17. oktobra. „Petit Journal“ javlja iz Rima: Nakon povratka iz glavnog stana imao je Salandra dagi govor sa ratnim i izvanjskim ministrom. Veli se, da je ministarsko vijeće drugoga dana zaključilo, da obzirom na međunarodni položaj poduzme neke potrebne mjere.

Grčka i Italija.

Berlin, 17. oktobra. „Deutsche Tageszeitung“ javlja iz Budimpešte: „Villag“ javlja iz Atene: Grčka ja vlada uputila Italiji notu u kojoj zahtijeva, da Italija odmah povuce svoje čete iz Dodekaneza. Grčka veli, da ne može trpjeti, što njeno područje čini pod tudjim jarmom. Ona bi morala požiati, ako bi se ju prisililo, da upotrebi druga sredstva, u svrhu da dobije svoje zemljište.

Balkan i vojnička obvezatnost u Engleskoj.

Manchester, 17. oktobra. „Manchester Guardian“ piše: Nesreća je na Balkanu donijela u Engleskoj prookret. Grey stoji pred teskom borbom. Ako hoće govoriti o Balkanu, pružit će mu se prigoda da izreče ozbiljan govor. Navajuje se na Sir John Simona radi cenzure. Diplomatički neuspjeh na Balkanu prouzročio je novo gibanje za vojničku obvezatnost u Engleskoj. Ako ne želimo doživjeti razočaranje na Balkanu, treba da tamo pošaljemo veći broj četa, što je moguće jednino tako, ako uvedemo vojničku obvezatnost. Tko je protiv ovoga, taj je i protiv engleskog gospodarstva na kopnu i na moru.

Italija i sudionništvovanje na Balkanu.

Beč, 16. oktobra. „Pol. Kor.“ doznaje iz talijanske granice, da je ententin narer u svrhu obrane Srbije taj, da Grčka dađe na raspolaganje najmanje 300.000 momaka, a ententa će dati 150.000. Pošto Grčka nije htjela na ovo pristati, zahtijevaju Englezi, da intanjajuće čete dađe na raspolaganje Italija. Na to bi Italija mogla učiniti, ako ne bi ratovali protiv Austrije. Cadorna ne će stalno dopustiti, da se oslabi frontu protiv Austrije. Salandra je radi ove stvari prošao u glavni stan, nu nije uspio, da se stogod konkretna odluč.

Engleske skrbi.

London, 17. oktobra. „Morning Post“ piše, noka i Grčka sudionistvo u ratu na Balkanu. Treba joj dati razumjeti, da nije na mjestu u ovim kritičnim momentima, da se ona drži neutralnom. Za Grčku opstojte samo dvije stvari: ili da se drži ugovora sa Srbijom, ili da prekinu odnose sa ententom. „Times“ piše, da je Venecoloz promatrao položaj sa državnim okom. Još nije kasno za Grčku da bira. List se nada, da će većina komore i narod prisiliti vladu, da se Grčku očuva od stete, koju se ne bi nikada nadoknadilo.

Talijanski strah.

Milan, 17. oktobra. „Secolo“ piše: Ako bi centralne vlasti imale diktirati od istočnog do Egejskog mora, onda bi za Talijane bolje bilo, da se u masama iseljuju i da u Americi traže novu domovinu, da u Buenos-Airesu javno čiste postule putnicima, ili da zajednički sa Grčima obraduju braziljanzka polja, nego da u zdvojnosti očekuju, kako će se Njemci početi osvjećivati i gospodariti, da se nakon što budu zaposjeli balkanski polinotok, da se navratke k nama. „Secolo“ želi, da talijanska vlada brzo i bez oklijevanja pogradi za oružje.

Englesko-francuski zajam.

London, 16. oktobra. (D. u.) Reuter javlja iz New-Yorka: Englesko-francuski zajam bio je potpisan

Sonnino bolestan.

Rim, 16. oktobra. (D. u.) Kako se glasa, trpi Sonnino od upale u uhu, nu ipak je jučer obavio svoje uredovne poslove.

Financijska senzacija.

Amsterdam, 17. oktobra. Državni tajnik Montagu izjavio je u londonskoj doljoj kući, da mora svaki državljani biti pripravan, pa barem polovicu svojih dohodaka dađe za porez ili na raspolaganje državnog ratnog zajma.

Balkan.

Ustup bugarskog poslanika u Petrogradu.

Sofija, 17. oktobra. (D. u.) Bišvi bugarski poslanik u Petrogradu, Madjarov, bio je otpušten sa svojeg mjesta radi njegove izjave, što ju je objavio u ruskim novinama.

Bugarska i Grčka.

Sofija, 16. oktobra. Novi bugarski ministar izvanjskih posala, Popov, dao je berlinskom novinaru ovi izjavu: Možemo se mirno nadati, da se Grčka ne će umiješati, dok središnje vlasti poljeđuju. Sa Turskom nalazimo se u prijateljskim odnosajima. Naša će vojska doseći cilj, koji si je postavila.

Njemački ataše u Sofiji.

Sofija, 16. oktobra. (D. u.) Njemački mornarički ataše stigao je amo i preuzeo svoje mjesto.

Albanija.

Sofija, 17. oktobra. Telegraphen-Union javlja iz grčke granice, da je u Albaniji buknila buka. Započeli su okršaji sa crnogorskim, srpskim i talijanskim četama. U Tirani bila je narodna skupština, na kojoj su govornici izrazili želju, da se prince Vijod povrati u Albaniju.

Medju iskrcanim četama vlada nared.

Carigrad, 16. oktobra. (D. u.) U Solunu izgleda da je sve izmješano. Zapovjed i protuzapovjedji slijede jedna za drugom, tako da vlada pravi darmar.

Ententin čete, koje su otputovale, vratile su se izza kako su bile prevalele put od više km. Kako se glasa, grčka je vlada izjavila, da ne će dati potrebite vagune za prevoz ovih četa.

Rumanjski se sprema.

Bukurešt, 16. oktobra. (D. u.) Službeni list objavlja kraljevski dekret, kojim se godiste 1916. pozivlje pod oružje za dne 29. oktobra. Ona godista, kojih služobanje svršava dne 14. novembra, zadržat će se u službi.

Sa bojnih poljana.

Talijansko izvještavanje.

Beč, 16. oktobra. (D. u.) Iz stana ratnih dopisnika se javlja: Prava vijesti Agencija Stefani imalo bi biti sigurno, da su vojnici neprijateljske patrolje, koje je u Val Zanusa sretla talijanska patrolja, nosili talijanske uniforme. Jedan Talijan, koji je pristupio neprijateljskoj patrolji bio je tobož zarobljen. Talijansko je zapovjedništvo nalozilo, da se ima odmah ustrijeliti svaki neprijateljski vojnik, koji bi bio ulovljen u talijanskoj uniformi. Ova je vijest Agencija Stefani naravski posve neistinita. Ne pripada dobro u seriju laži talijanske agenture. Kada bi se uopće htjelo vjeroovati njihovim vijestima, moglo bi se u ovom slučaju lako na to misliti, da su nove uniforme naših četa iz dugog izgledale kao talijanske.

Smrt francuskog zrakoplovca.

Pariz, 17. oktobra. (D. u.) „Temps“ javlja iz Ableville: Učenic letanja, Thomas, prigodom pokušaja uzleta pao je i ostao mrtav.

Događjaji na moru.

Umorenje njemačkih vojnika.

Berlin, 17. oktobra. (D. u.) Obzirom na vijesti, što ih sire američanske novine, da su Englezi uopće nemodć jedne njemačke podvodnice, pridržaje si njemačka vlada pravo, da poduzme potrebite korake.

Potopljen ruski linijski brod.

Frankfurt, 17. oktobra. Dne 27. septembra potonuo je u istočnom moru ruski linijski brod. Potonuli su jedan kapetan i dva kapetana II. razreda. Dnevno gubi Rusija 400—500 časnika. Časnika nižih čina uopće više nema.

Potopljena španjolska torpednjaka.

Lion, 16. oktobra. (D. u.) Vijest iz Kediša javlja, da je u spanjolsku torpednjaku „Pocedileon“ udario jedan parobrod. Momćad je spašena.

Potopljen parobrod.

London, 16. oktobra. (D. u.) Engleski parobrod „Salerno“ (2071 tona) bio je potopljen. Posatka je spašena.

Centralne vlasti.

Smrt kontraadmiraia.

Beč, 16. oktobra. (D. u.) Kontradmiral Raup je umro jednom bečkom senatorijumu.

Potopljeni francuski brodovi.

Marsilja, 17. oktobra. (D. u.) Havva javlja, da je putnički parobrod Mousseul stigao u Pirej sa momćadi sitiranih parobrota „Juman“, „Provincia“ i „Sainte Marguerete“.

Razno.

Blokada bugarske obale

London, 16. oktobra. (D. u.) Zapovjednik savezničkog brodogva u istočno-sredozemnom moru javlja, da je započela blokada bugarske obale 16. oktobra u 6 sati ujutro.

Francuski besmrtnici i njihova smrtna osuda.

Sa sudbenim protokolima Frankfurterice čita se također u jednom broju ovih zadnjih dana čitavu istragu, svjedočanstva i konačnu smrtnu osudu izrečenu protiv francuskih spisatelja i učenjaka te cijele francuske štampe, osobito radi njihovih izjeda, kaznenih prekršaja i zločina počinjenih u ovo ratno doba. Nista čudno zato, što se i njima sudi pred ratnim sudom.

Sami Francuzi podigli su tužbu i svjedočili protiv one „nepogrješive“ gospođe iz Francuske Akademije, koji se obično nazivaju skromnim imenom „besmrtnika“. Nije najlakši postupak, kada se jednog besmrtnika sudi, pa još gore biva, kada se osuda na njegovoj koji izvršiti hoće, a on umrijeti ne će i ne smije. Bilo kako mu drago, prema iskazima svjedoka Ernesta-Charlesa, kritičara, Rougneta, također kritičara kod lista „Humanité“, te još nekolicin manje klasičnih svjedoka izrekao je dr. M. U., smrtnu osudu protiv prestavnica francuske nauke, umjetnosti i poezije, i to radi istog zločina, što je Sokrata doveo do otrovne čaše, da su kvartirni mladišt id.

Ratna francuska književnost i žurnalistika njihovo je sramotno djelo i teški zločin. Gospođa Henri Lavedan, Richepin, Bourget, Rostand, Bazin i drugi ovjani su sramotu svojem imenu i cijeloj Francuskoj. Mnogo intelektualnih i dobro mislećih krugova u Parizu priznaju, da se moraju sramiti francuskih listova, pisaca i učenjaka, koji svjetski rat prikazuju u propalim romanima, te bez savjesti i znanja izvršavaju svakom ruglu ono, što su do srca majmunisali.

„Nijemci... piše slavni kritičar Ernest-Charles u smotri „La Grande Revue“, — upravlili su protiv nas svoje metode i doktrine, koje su toliko sudbonosne koliko i njihovih topovi. A mi smo protiv svega toga više protestirali nego radili i natjecali se s njihovim izumima i napretkom. A da smo barem, kako se pristojno, protestirali i svoju kulturu, kao bolju, branili. Ne, nego rabilo se najtrivijalnije izraze. Naši pisci nijesu Nietzschea i Schopenhauera ni čitali, ali ih ipak najbezobraznije su kritikalovi, a djela jednog Kant nazvali su komično krhkom duše. Najveća sramota je, što si slavni besmrtnici nijesu triznijeli od ostalih Francuza. Neumrlj Masson, historičar i muzejar izjavio se u Wagnera, da mu je glazba nevaljala te ispod svake kritike. Mogao je izreći lakovo neumost, jer nije ništa boljega radio u svom životu, nego da rubricira i klasificira Napoleoneove burmutice i kosuje dviju cesarica. Znanstvene francuske konferencije služile su njihovim besmrtnicima, da pred časom vode usporedju francuski genij sa teutonikom pedantizmom. Time nijesu Francuzi uništili njemačku kulturu, niti su besmrtničkim imenima svoju kulturu spasili. Dok su se tašti Francuzi hvalisali, bezimene čete njemačkih intelektualaca radje su žrtvovali se u tišini i triumfalno.“

Rougnet, kritičar lista „Humanité“, osuđuje još oštrije besmrtnike. Izriče bojazn, da ne bi pisanje nekih akademičara bacilo Parizane u najdublje stanje idiotizma i neumosti.

Humoristički list „Canard Enchaîné“ izvrgava ruglu neke „Hommes du Jour“, i

žali, što su se ti tobožnji junaci dneva probudili iz starog mrtvica. Ne čudi se pisanju od Lavedana, Richepina i drugih, koje je i prije poznao kao kakav u svojim knjigama. Ali nazivlje ludošću, kada kod god hoće pokazati svoju virtuznost u muzici ugtadžujući hranje rata na bojnom polju. „Canard Enchaîné“ tvrdi, da ne dostaje srama i razuma Lavedanu, Bourgetu i drugima, koji bi htjeli „radinrom pornografiju regenerirati“ Francusku.

Feltonista „Frankfurter Zeitung“ čini na koncu i kritiku francuske ratne poezije, govori o zbirci ratnih pjesama, koju je izdao H. Delorme pod naslovom „Les Poètes de la guerre“. Priznaje joj, da je uspjela samo onda, kada psuje neprijatelja. Svršava tužnim riječima Ernesta-Charlesa: „Ne, rat nije još darovao Francuzima nijednog nacionalnog pjesnika, nijednog V. Hugo-a, pa ni manjega „la „Déroulède“.“

Rumunjsko novinstvo.

Bukarestanski suradnik „Zürcher Post“ javlja svome listu izvadak iz konzervativnog lista „Straguer“. List piše: „Turško-bugarski ugovor čini nemogućim zajedničko sudjelovanje Grčke sa Srbijom i ententom, ako Srbiju napadnu centralne vlasti i ako Bugarska zaposjedne Makedoniju. Ako se uzme u obzir, da je na javno mnijenje u Grčkoj jako neugodno uplivalo, što ententa namjerava prepuštiti Italiji Albaniju i grčke otoke, kao što još i to, da se Bugarskoj odstupi grčkog područja, onda je jasno, da grčka vlada ne može nikako pristati uz ententu. Ona će morati ostati neutralna, ali to će trajati samo do onda, dok ne budu čete centralnih vlasti prodrle preko njenog teritorija. Drugi je važni efekat ovog ugovora taj, što se je Srbiju još i više izoliralo. Ponude, što ih je Srbija učinila, nečinjene su samo radi toga, jer je to htjela ententa. Turško-bugarski ugovor prijete Srbiji nadu u svaku pomoć, dok ne padnu Dardaneli. Srbija će se tako dugo opirati, dok bude uvjeren, da će njena upornost prouzročiti pad Dardanela. Nu ako doskora ne padnu Dardaneli, onda će doći do promjene srpske vlade i do dogovora između Austrije, te će se uzustajati, da se spasi, što se spasti dade. Ruski poraz i neuspjeh na Dardanelima sile Srbiju i Grčku, da se sprijatelje s mislju, da se približe centralnim vlastima. Približavanje moglo bi značiti preludijum za buduću mir!“

Dopisnik veli, da je uzrok rumunjskom krznanju pomjanjkanje municije. Listovi, koji simpatiziraju sa centralnim vlastima i dalje navajaju na Bratianov kabinet i zahtijevaju, neka Rumunjska slijedi primjer Bugarske. Akoprem su odnosaji između stranke za rat i protiv rata vrlo napeti, mora se priznati, da je ton pisanja listova protiv Bugarske postao prijateljski, koji već donasaju i vijesti iz Sofije. Osobito je spomena vrijedan članak u „Molvavi“, gdje Carp piše, da je Rumunjska mogla doživjeti tako veseli dan kao Bugarska, kada bi bila rumunjska vlada pred mjesec dana prihvatila prijedlog centralnih vlasti. Izgleda kao da rumunjski državni čete, da je bugarska mobilizacija odvise uznijihala ententu, koja igra va banque. Izgleda, da je ultimatum Srbije ententi prisilo ententu, da započne

sa iskrcavanjem četa u Solunu. Srbija je čisto i bristvo rekla ententi, da se bez pomoći ne može držati i da bi prislijeva bila, obzirom na novu austro-njemačku ofenzivu i na mobilizaciju Bugarske sklopiti poseban mir sa Austrijom. Iz ovog ultimatum nastale su glasine o miru, koje su glasine širili razni kabineti. Faktično je Srbija postigla, što je htjela, a ovu priliku upotrebjavala ententa, da se izvadi iz skripe na Dardanelima. Ako su dakle Nijemci nastupili ofenzivom protiv Srbije u svrhu, da rastore Tursku, onda su oni svoj cilj postigli. Ako hoću dakle, da prikažem pravo stanje današnje situacije, onda mogu to reći u par riječi ovako: Još nije ništa odlučeno!

Razne vijesti.

Spomenica za pale junake. C. k. Društvo Austrijskog Srebrnog Krsta u Austriji konu je skrb za priučevnike, koji se povraćaju kući, a sijalo mu je u Beču Beckstrasse 8, zauzelo se da pribavlja spomenike za pale junake na bojnom polju. U tu svrhu izdalo je sljedeće upute:

I. Srebrni Krst zauzima se za nabavu jednoličnih spomen-ploča i njihovih odprena uz garancije da će neostecene pripjeti naručiteljima kada isplate predviđeni iznos.

II. Spomen-ploča duga je 30 cm, 10 visoka, napravljena od izbrusnog crnog granita, nosi s gornje strane nadpis (sa graviranim zlatnim slovom) pozlaćeni križ, a ispod nadpisa malenu svijeću za vječno svjetlo.

III. Spomen-ploče napraviti će se u svim jezicima, koji se govori u Austro-ugarskoj monarhiji, najme, u njemačkom, českom, rutenskom, slovenskom, talijanskom, ugarskom, hrvatskom i rumunjskom jeziku.

IV. Gijena jedne ploče udarena je sa poslikom i pakovanjem 32 krune.

V. Stranke, kod naručanja spomen-ploče, imaju poslati, a cedulju narudžbe ispuštanu od srebrnog krsta, ločno od stranke ispušenu, bi dobro čiljivi Text natpisa, koji mora sadržavati dati, naime ime i prezime, vojnički rang, kojoj je trupci pripadao, dan i mjesto gdje se smrt dogodila, e) isplatu od 16 kr. koje se polagaju na poštarsku štedionicu kod c. k. poste.

VI. Kada bi pod V rečeni tekst natpisa bio netočan ili nečitljiv, društvo za nastale pogreske ne nosi odgovornost.

VII. Jednom kad u roku uslijedi narudžba (vidi br. V) izvršit će se u vrijeme od jedne sedmice. Spomen-ploča šalje se franko dobro zapakovana uz pouzete za isplatišti zaostale svote.

VIII. Što se odnosi na postavljanje i blagosov spomen-ploče u Božjem hramu, stranke će se same sporazumiti sa crkvenim predstavnicima. Srebrni Krst dobio je u ovu svrhu samo jedno opće valjano odobrenje. XI. Upiši kao slučajne prilube u pogled izredanja radnje i odpremanja spomen-ploča upravitelj je bez oklijevanja na c. k. Društvo srebrnog Krza (k. k. Gesellschaft für österreichischen Silbernen Kreuze Wien Bäckerstrasse 8), koje će odmah odgovoriti.

Poratrga za životnim namirnicama u Osijeku. Javljuju iz Osijeka 14. o. m. j: Ovdje su nastavljeni poratrga za skrivenim zahtihama životnih namirnica, te su prodajene velike količine robe u skladu s Josipa Krausa i dr. kao eksportnog odjela

Hrv. zem. banke. Nadjene su ove prijeko potrebne životne namirnice: 27. buradi petroleja kg. 2700, 1 vagun sapuna kg. 10.000, pasulja kg. 900, 30 vreća brašna „0“ kg. 2550, 77 vreća sira kg. 4762, 223 sanduka, 63 vreće i 7 glava sečera kg. 9020, 140 bala kave kg. 14000, tarane kg. 400, kukuruza kg. 600, 11 sanduka čaja, 6 sanduka Frankove kave itd. Gleda glavno dijela ovih predmeta izrečena je zabrana daljnje izvaha na veliko iz Osijeka. Kod raznih mesara i trgovaca nadjena je nadalje sva sila masti i slanine počevši od 100 do 300 kg. Redarstvo je daljnji pretraživanjem pronaslo naknadno: kod agenta Adolfa Adlera. Zupanijska ulica 19, 53 bureta svinjske masti sa 7110 kg, koja je već prodana u Tuzlu, ali je naravno sada pod zabranu stavljena. Kod Rudolfa Matzgera, mesara, Zupanijska, ulica 39, nadjeno je u podrumu 850 kg. masti. Kod Josipa Zimmermanna, trgovca žitom, Deszathova ulica 20, nadjeno je 9 zatvorenih sanduka 1050 klg. Dakle ovom i prvom pretragom nadjeno je u svemu preko 17.000 kilograma masti i slanine, koja je bila oduzeta javnom potrošcu, a u svrhu sramotne špekulacije.

Postl. br. U 158/15.

U ime Njegova Velicanstva cara!

C. k. ratarski sud u Buzetu po tužbi funkcionara državnoga odvjetništva kao javnoga tužitelja protiv Antonije Krbavac broj 112 Z. 16/1/1896 L. D. Z. iz god. 1897. br. 89 u prisuću funkcionara državnoga odvjetništva Bigatto kao javnoga tužitelja optuženice, koja se nalazi na slobodi, nakon glavne rasprave danas provedene, a na osnovu prijedloga učinjenoga od tužitelja, da se uporabi zakon

su dio je:

Antoniju Krbavac, ženu Ivanovu, iz Ročkog Polja, tamno boravčeva, a pripadnu u Roču, 47 god. staru, kat. vjere, udatu, nepismenu, bez imetka, trgovkinju mliječkom, jur kažnjenu radi prekršaja u hrani,

krivom:

da je dne 5. proslog mj. srpnja otposlala u svrhu prodaje iz Ročkog Polja u Pulu mliječku, koje je bilo navodnjeno, te tako u svrhu zavaravanja turala u promet hrane stvari, koju su izgubile na svojoj hravnosti, dakle prekršaja predviđena u § 112 Z. 16/1/1896. L. D. Z. iz god. 1897. br. 89 te biva zato na osnovu navedenog spomenutog paragrafa uporabom § 266 k. z.

osudjena

na dva (2) dana zatvora te na platež postupanih troškova i onih odvredne kazne. Osim toga ima se nazočna presuda proglasiti na trošk optuženice u „Hrvatskom Listu“ u Puli.

Omissis.

Buzet, dne 12. augusta 1915.
Vivoda v. r. Dr. Volarić v. r.

Traži se

sluga za dućan. Upitati se u knjižicu Schrinner (C. Mahler), Dula, ulica Frana Ferdinanda.

Istra i njezini stanovnici.

Piše: Prof. Š. S. — Opatija.
(Dalje.)

U srednjoj i sjevernoj Istri vlada feudalni sistem. Ovdje žive njemački vlastelini — Burgraffi — u svojim utvrđenim kulama, gradovima ali ne gusto posijani — sa svojim kmetovima. Ovi su kmetovi Slaveni. Kroz stoljeća živi u takvim prilikama Istra. Latinska je Istra, a i feudalna dana kao leno patrijarkama Akvile. Ali ta je vlast i kod municipija, po-glavito pak kod feudalne vlaste samo nominalna, sustoji ponajviše u tome, da gradovi dajuju godišnje darove tome patrijarku. Istiše se pak ta vlast akvilejskih patrijarka u 10. i 11. stoljeću. Kasnije imade Istra i svoje markgrofe iz obitelji Epenstein, Sponheim, Andechs. — God. 1208. postaje akvilejski patrijarka opet markgrof Istre. — U 11. stoljeću počne rasti Venecija. Trgovinom doskora obogati i ojača taj grad. Plaćali su pak Mlečani kroz stoljeće i pol — do konca 10. stoljeća — danak hrvatskoj državi, da imaju slobodnu plovidbu po Jadranskom moru.

Talijanski historici — mletački napose — nijesu, da bi Venecija plaćala taj danak. U 10. stoljeću silno ojača Venecija pod duždom Pietrom Orseoli. Od sada unaprijed dolaze i istarska primorska mjesta u svoj dotonaj s tom novom pomorskom susjednom vlasti.

Istarski primorski gradovi priznajuju kao svog vrhovnog poglavara ogjeljskog patrijarka, ali pošto ih taj ne može da zaštići osobito od napadaja sa strane raznih gusara, ovi se gradovi utječu pod okrilje mletačke republike te plaćaju i ujoj danak. Vlast akvilejskih patrijarka, kako spomenuh, bila je samo nominalna, premda su oni postavili razne upravne oblasti za Istru u Kopar. I grotja pazin-ska bude početkom 11. stoljeća (1011. god.) dana od njemačkog kralja patrijarku ogjeljskom. Posto je u tadašnjim nesredzanim prilikama doskora kao išezla ta vlast ogjeljskih patrijarka nad srednjom Istrom, kasno negdje (god. 1134.) salju patrijarku ogjeljski vojsku u grotja Pazin, da je prišli, da prizna njihovu vlast, ali bez uspjeka.

U srednjem vijeku i kasnije bilo je u

Istri mnogo biskupija. Trst prastaro je središte biskupije, od prvih krsćanskih vremena. U vrijeme, kad je krsćanstvo krljo po katakombama, imala je i Pula svoj biskupa, ali tek od god. 524. dalje spominju se puljski biskupi. Jedan i drugi biskup u Trstu i u Puli bili su od raznih vladara prema duhu tadašnjih vremena obdareni raznim povlasticama. Lotar, sin Ludvika Pobožnog (u 9. stolj.), kralj Italije, daje krsćanskom biskupu Trst sa okolicom (u daljnji 3 milje). Na zapadnoj obali prastara sjela biskupa su Kopar (Capris — „od tada istarki grb koca (capra). — Novigrad (Cittanova Aemona), Poreč, Gissa. Ova je grad, o kome nema već nikakvog traga — osim u Rubini morskoj — bio na obali u blizini Rovinja je te negdje početkom onog stoljeća sasna išezno, propao u more. Biskupija puljska protezala se je po cijeloj istočnoj istarskoj obali te je pod tu biskupiju do pod konac osamnaestoga vijeka spadala i Rijeka. I Pican (njem. Biben) bio od najstarijih vremena sjedištem biskupa. Ova je biskupija bila premenala, grotja Pazin bila je više manje njezino područje. Pred što je

približno godina (1784.) ukinita ta biskupija, biskupija u Puli (1830.), Novigradu i u Kopru.

U 13. i 14. stoljeću bile su prilike u njemačkom carstvu veoma nesredjene. S druge pak strane je evuala republika mletačka. Istarski primorski gradovi — autonomni komuni — prelaze u takvim prilikama očitio pod zaštitu mletačke vlasti. Ali mnoga istarska mjesta, osobito Pula, nastradala su tesko u borbi, koju su vodile Mletke za vlast, za gospodstvo na moru protiv Genove i Pize. God. 1367. podvrgne se Poreč sasvim mletačkoj vlasti za tim slijede druga mjesta: 1390. god. Rovinj, 1331. Pula. Iste godine odrekne se akvilejski patrijarka primorske Istre i korist Mletaka uz nekakvu odštetu (500 lira). Ali propadanje istarskih primorskih mjesta nije time zaustavljeno.

Jošte divlja ljuta borba između Mlečana i Genoveza g. 1454. i 1379. Genoveze upravo poruše Pulu. Trpjela su druga mjesta. Što nijesu učinili ratovno učini koca, pučanstvo bude decimovano

(Konac slijedi.)